

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de **AAMBINDER**

De bergen zullen vrede dragen [p.9]

Gereformeerde Gemeente Nieuwdorp

In 1907 ontstaat er in Nieuwdorp een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Borssele. De eerste jaren worden de kerkdiensten in twee tot kerk verbouwde woningen in de omgeving van het huidige Oranjeplein gehouden. Op 26 augustus 1920 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Een jaar later betreft men een nieuw kerkgebouw (met 200 zitplaat-

sen) aan de Havenweg. Bij de bevrijding van Zuid-Beveland, in het najaar van 1944, wordt het kerkgebouw zwaar beschadigd. In 1988 wordt het kerkgebouw vrijwel geheel vernieuwd, krijgt het een torenspits en wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 230. Sinds 2015 wordt de gemeente gediend door ds. A.J. de Waard. Het aantal leden en doopleden bedraagt 354.

26/01/2017
jaargang 95

nr **17**

Uit Egypte geroepen

Wat een verwondering was er bij Jozef en Maria na het bezoek van de wijzen uit het oosten. Heidenen waren gekomen om het Kind te aanbidden. Het woord dat Simeon had gesproken in de tempel begon reeds in vervulling te gaan: een Licht tot verlichting der heidenen. Maar wat zou het nu anders gaan als ze gedacht hadden.

*Uit Egypte heb Ik
Mijn Zoon geroepen.
Matthéüs 2:15b*

De engel des Heeren verschijnt Jozef in de droom, zeggende: 'Sta op, en neem tot u het Kindeken en Zijn moeder, en vlied in Egypte, en wees aldaar, totdat ik het u zeggen zal; want Herodes zal het Kindeken zoeken om Hetzelve te doden'. Herodes had zijn plan gemaakt. Als instrument van de satan probeert hij Christus te doden. Wat komt de strijd openbaar tussen het slangenzaad en het Vrouwenzaad. Maar de Heere waakt. Hij weet ook van alle plannen, al worden ze in het geheim bedacht en besproken. Dwars door alles heen bestuurt de Heere het zo dat Gods Zoon in Egypte terecht komt. Zo zou vervuld worden: 'Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen'. Het is het woord dat de Heere gesproken had door de profeet Hoséa in hoofdstuk 11:1. Zo zou Gods raad worden vervuld, zo zou alles worden volbracht wat volbracht moest worden.

ds. A.P. Baaijens,
Aagtekerke

Plaats van verdrukking
Jozef heeft gehoorzaamd en is direct met

het Kindeke en Zijn moeder in de nacht vertrokken naar Egypte, het land dat in de Bijbel meestal een beeld is van een plaats van verdrukking. Zoals het dat ook geworden was voor Israël. Het was een land van duisternis, van de dood, van het graf, van de gebondenheid aan de slavernij onder de wrede Farao. Alles was erop toegelegd om het volk van Israël uit te moorden en uit te roeien; knechten waren ze geworden.

Geliefde lezer, we verkeren van nature door onze diepe val allen in de duisternis van Egypte. We zijn slaven geworden van de zonde, de duivel en de wereld. We liggen midden in de dood, als in het graf. En we hebben verdiend dat we daar altijd zullen blijven. Is dat al levende werkelijkheid geworden in uw leven? Hoe nodig is het dat de Heilige Geest ons er aan ontdekt. Anders voelen we de diepe ellende niet waarin we verkeren; voelen we ons wel thuis in Egypte. Kent u dat zuchten en schreeuwen over de harde dienst, net als we lezen van de kinderen Israëls? Hoe kan nu een zondaar verlost worden uit dit graf van de dood? Hoe kon Israël uit de duisternis van Egypte geroepen worden en geleid worden naar Kanaän? Dat kwam bij de Héere vandaan. We lezen in Exodus 2:24: 'En God hoorde hun gekerm, en God gedacht aan Zijn verbond met Abraham, met Izak en met Jakob'. Het is vanwege het genadeverbond van eeuwigheid. God heeft gedachten des vredes gehad. Hij zou Zijn eniggeboren Zoon zenden naar de aarde, om te gaan voldoen aan het Goddelijke recht, om Zijn volk te verlossen uit het Egypte van de zonde en tot God te brengen in het Kanaän der rust.

Mijn eerstgeborene

In Hoséa 11:1, het Schriftwoord dat in onze tekst wordt aangehaald, lezen we het woord 'zoon' met een kleine letter: 'en Ik heb Mijn zoon uit Egypte geroepen'. Daar wordt hier allereerst het volk Israël mee bedoeld. De Heere noemde dat volk als afgezonderd volk. 'Mijn zoon, Mijn eerstgeborene'. Zo moest Mozes ook spreken tot Farao in Exodus 4: 'Dan zult gij tot Farao zeggen: Alzo zegt de HEERE: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene is Israël. En Ik heb tot u gezegd: Laat Mijn zoon trekken, dat hij Mij diene'. Het volk Israël was uit alle heidenen verkozen om Gods volk te zijn. Daarbij was het

In dit nummer

4 Commentaar:
De erfenis van Obama

8 De taal der
bevinding [20]

20 Vloek en einde
van de wet

- 2** Uit Egypte geroepen
- 3** Onderwijs van vader Smytegelt [4]
- 5** De zegen van de vrijheid van onderwijs [2]
- 6** De islam een oordeel van God? [4]
- 7** Dat wil zeggen
- 9** De bergen zullen vrede dragen
- 10** Jeugdtribiek
- 11** Boeknieuws
- 12** Kerknieuws
- 13** Berichten
- 14** Kerkdiensten

Onderwijs van vader Smytegelt [4]

volk een beeld van Gods volk uit jood en heiden, dat uit de slavernij van Egypte verlost zou worden; door de Heere aangezien in Christus, Gods eniggeboren Zoon. Israël wordt de zoon genoemd, omdat het als volk een type was van de eigenlijke Zoon van God, Die eenmaal op aarde komen zou, Die uit Egypte geroepen zou worden. Hij zou immers uit dat volk geboren worden.

Alleen in Hem zag God Israël aan. In de woorden van Hoséa 11 lag daarom ook de profetie verborgen van de eniggeboren Zoon des Vaders, Die het Hoofd is van Zijn geestelijk Israël. Hij werd in de volheid van de tijd geboren en gelegd in de kribbe van Bethlehem. Hij moest naar het Goddelijke raadsplan naar Egypte. Maar de Vader riep ook Zijn Zoon uit Egypte.

Christus ging naar de plaats van de duisternis, van de dood, van de verdrukking, opdat verlossing uit het Egypte van de zonde mogelijk zou zijn. Christus wilde die weg gaan van diepe vernedering. Er was geen plaats geweest in de herberg van Bethlehem, maar nu was er ook geen plaats in het land Kanaän, en werd Hij uitgedreven uit het land dat God beloofd had aan de vaderen.

Aan het einde van de 33 jaar van Zijn leven zouden ze het roepen: 'Weg met Dezen, kruist Hem'. Maar zo werd Hij Borg voor al de Zijnen, zondaren die om eigen schuld uitgedreven zijn uit het land van Gods gunst en gemeenschap. Geen deel in het Kanaän des Heeren, maar gekozen voor de duisternis van Egypte. Nu wilde Christus naar Egypte gaan, opdat zondaren in Kanaän zouden komen.

Dierbaar en noodzakelijk

Is Hij u zo al dierbaar en noodzakelijk geworden? Ligt u gekneld in banden van de dood en doet de angst der hel u alle troost missen? Christus wilde afdalen tot in de zondeplaats en de verdrukking om zo een volk te verlossen en het levenslicht te doen aanschouwen. Hij is Overwinnaar over dood, hel en graf.

De Heere roept nog uit het diensthuis van de zonde. Smeek om dat trekkende werk van Zijn Geest. Bij de Heere zijn uitkomsten, zelfs tegen de dood. Hij maakt waar: 'Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelfde zal een licht schijnen.'

ds. B. Smytegelt
Uit: "Maandagse Catechisatiën"

Over de zaligmakende werking van God de Heilige Geest

Vr. Dan komt Gods Geest, hoe en wat getuigt Die?

Antw. Het is geen hoorbare stem uit de hemel, noch licht van de hemel, dat ons omschijnt, gelijk bij Paulus, maar de H. Geest zegt: 'In het Woord heb Ik gezegd, die het geloofd hebben, die arm zijn en verloren bij zichzelf en benauwd zijn voor veinzerij en bedrog, die zal zalig worden'. De Geest zegt tot hun geest: 'Kent gij geen overtuigingen, doorbreken, onderhandelingen met het verbond van God, het geloof, geestelijke armoede, anders dan door van buiten te leren?' Hun wedergeboren deel zegt: 'Ja, Heere, ik kan er niet meer uitvluchten. Het Woord spreekt zo en al de vromen, en ik ben zo'.

Dan komen de Schriftuur-plaatsen hen te binnen en dan kunnen ze de conclusie opmaken.

Maar dan staan zij stil en durven het niet te zeggen. Maar dan komt de H. Geest en Die getuigt met hun geest dat zij kinderen Gods zijn. Dat is wonderlijk, al te wonderlijk, om dit uit te spreken. Dan komt God werken, en zij zeggen tot en van zichzelf: 'Ik ben zo moedeloos niet meer, zo wanhopend, zo atheïstisch niet meer'. Het is of er inwendig gezegd wordt: 'Gij zijt de Mijne!' Uit hun hart wordt over God met ontzag gesproken, en is er liefde voor die majestueuze Hoogheid. Zij zien zo duidelijk hun wedergeboren en onwedergeboren deel. Wat van de Heere is en wat niet van de Heere is. Dan komt het suizen van een zachte stilte. Het is of de hemel opengaat... Dan worden ze gevoerd in het wijnhuis, in Gods algenoegzaamheid. Zij raken aan het bidden met de meest uitgelezen uitdrukkingen. Ze houden de Heere vast. 'Dit is nu', zeggen ze, 'waar ik zo lang naar verlangd heb. Mijn ogen zien Uw schoonheid'. Ze zouden wel kinderlijk spreken als het niet beneden de waardigheid van God was. 'Gij zijt mijn licht en levenskracht', zeggen ze (Ps. 27:1). 'Ik heb mij aan U verbonden'. Alle ogenblikken gaan zij naar God toe. Zij houden de Heere vast en laten Hem niet gaan.

Zondigen zij weer? 'Foei mij', zeggen ze. Ze kunnen het geen dag uithouden, zonder hartelijk belijdenis te doen. Zij krijgen zo een doorgaande vrijmoedigheid.

Dat licht gaat weleens weer weg, de wereld en haar verdorvenheid worden weleens sterk. Ze zeggen wel weer eens: 't Is maar bedrog'.

(wordt vervolgd)

De erfenis van Obama

President Obama
(2009-2016)

Barack Obama was acht jaar lang het gezicht van Amerika. Toen hij het ambt van president aanvaardde, waren de verwachtingen hooggespannen. Hij was een jonge, levenslustige president vol grootse idealen.

ds. G. Clements,
Gouda

Obama wilde partijen verbinden en bruggen bouwen. Hij droomde van een wereld zonder atoomwapens. Hij zou de arme klasse van Amerika opleidingskansen geven en laten profiteren van een ziekteverzekering. 'Yes we can!', zei hij bij zijn inauguratie in 2009. 'Yes we did!', zo eindigde hij in januari 2017 zijn laatste speech. Na acht jaar kijken we terug. Wat heeft zijn presidentschap gebracht?

Midden-Oosten

Laten we eerst kijken naar zijn buitenlandse beleid. Obama heeft zich vanaf het begin ingespannen om verbindingen te leggen met de moslimwereld. Al in het eerste jaar van zijn presidentschap sprak hij een rede uit in Caïro (Egypte), waarbij fanatieke moslimbroeders op de voorste rij zaten. De boodschap die hij wilde uitstralen was dat de islam een waardevolle bijdrage levert aan de wereldgemeenschap. Zijn optreden heeft weinig resultaat geboekt. De belangrijkste moslimbroeder, Morsi, zit een lange gevangenisstraf uit. De huidige president Al-Sisi lijkt zijn heil te zoeken bij Rusland.

Nog ambitieuzer was de zogenoemde nucleaire deal met Iran (30 juni 2015). In

ruil voor het stopzetten van de ontwikkeling van kernwapens werden de boycot van Iran opgeheven en werden alle bevroren tegoeden teruggestort. De miljardenhandel in olie en gas is weer opgestart. President Netanyahu van Israël heeft deze deal met kracht proberen tegen te houden. Door de nieuwe rijkdommen kan het land voortgaan op de weg om de vijanden van Israël te bewapenen zoals Hezbollah en Hamas. Over tien jaar mag Iran het atoomprogramma weer opstarten. Nu nog geen twee jaar later zijn de gevolgen al zichtbaar geworden. Iran heeft zijn invloed in het Midden-Oosten aanzienlijk uitgebreid, daarbij gesteund door Rusland. De invloed van Amerika raakt in het Midden-Oosten steeds verder achterop. Deze ontwikkelingen zouden weleens het einde kunnen inluiden van de fragile constellatie van het Midden-Oosten en zelfs van de staat Israël. De Israëlische ambassadeur Michael Oren sprak er bezorgde woorden over uit: 'Israëls banden met de US verkeren in een crisis van historische afmeting'.

Tolerantie

Wat heeft Obama voor de Amerikanen zelf gedaan? Onmiddellijk na zijn inauguratie

begon de president zich op zijn website in te zetten voor de rechten van LGBT'ers, een verzamelwoord voor alle on-Bijbelse relaties. Het Victory Fund, een fonds dat de 'gelijk geaarde' personen op hoge politieke posities probeert te krijgen, juichte! De Obama-regering heeft meer homo's op hoge posten gezet dan alle vorige presidenten samen.

Bij zijn tweede inauguratie, in januari 2013, sprak Obama openlijk uit: 'Onze reis is pas voltooid als onze homo-broeders en -zusters gelijk worden behandeld'. Toen in juni 2015 het homohuwelijk wettelijk werd aanvaard, was de vreugde in het Witte Huis zo groot dat de ambtswoning de hele nacht werd verlicht in de kleuren van de regenboog, symbool voor alle seksuele minderheden. Obama twitterde: 'Liefde wint'. Obama's positieve houding ten opzichte van homo's heeft onder meer zijn eigen zwarte kerkleiders in verlegenheid gebracht. Een evangelische kerkleider noemde de regenboogverlichting van het Witte Huis, een slag in het gezicht van 'miljoenen Amerikanen'. Hij legde nog eens uit waarvoor de regenboog eigenlijk bedoeld is. 'De regenboog is een teken dat God de aarde niet meer zal oordelen door een waterfloed. Er komt een dag dat God de zonde, al onze zonden, zal oordelen'.

Evaluatie

Alles overziende moeten we vaststellen dat de regering van Obama de wereld in verwarring heeft achtergelaten. De verwachtingen waren hooggespannen. Zijn tolerante houding sprak velen aan, maar heeft anderen van zich vervreemd. Bijbelse tolerantie is niet grenzeloos. Het is enerzijds 'geduld hebben' met elkaars zwakheden, maar anderzijds ook 'de kwaden niet kunnen dragen' (Openb. 2:2, 3). Onder de regering van Obama is de norm van Gods gebod zo vaak onzichtbaar gebleven.

Wat de komende regering Trump ons zal brengen weten we niet. Rechtse politiek is niet per definitie Bijbelse politiek. Onze dagen lijken op de dagen van Noach. 'En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden' (2 Tim. 3:1). Hoe moeilijk en schrikwekkend die dagen ook zullen zijn, het is ook de tijd van de prediking van de Ark van behoud. En dat is het belangrijkste wat gezegd moet worden bij de zorgvolle evaluatie van het Amerikaanse presidentschap. 'Ziet, nu is het de wel-aangename tijd, ziet, nu is het de dag der zaligheid!' (2 Kor. 6:2).

De zegen van de vrijheid van onderwijs [2]

Bestuur Hoornbeeck
College op verzoek
van de werkgroep
Onderwijs

Als onder ons de vrijheid van onderwijs ter sprake komt is dat nogal eens op een zorgelijke manier. 'We mogen onze scholen nog hebben', zeggen we dan, 'maar voor hoelang nog?'

Deze benadering is begrijpelijk. De vrijheid van onderwijs is altijd een aangevochten zaak geweest en lijkt dat steeds meer te worden. Toch doet deze benadering geen recht aan de grote zegen die we in de vrijheid van onderwijs tot op de dag van vandaag nog steeds hebben gekregen.

De vrijheid van onderwijs is principieel gezien wel een compromis. Vrijheid van christelijk onderwijs betekent immers ook ruimte voor niet-christelijk onderwijs. Veel kinderen in ons land wordt onderwijs bij een geopende Bijbel onthouden. Dat is de pijnlijke schaduwzijde van de zegen van de onderwijsvrijheid. Van een niet-christelijke overheid kunnen we ook niet anders verwachten. Ds. G.H. Kersten zei het in 1927 in de Tweede Kamer als volgt: 'En zolang de overheid in ons land van deze haar roeping zich niet kwijt, aanvaard ik de bijzondere Christelijke school met het aloude Gereformeerde onderwijs. Ik aanvaard die school als middel, niet als doel!'

Betrouwbaar onderwijs

Door de vrijheid van onderwijs is er ruimte gekomen om scholen op te richten waar onderwijs wordt gegeven in overeenstemming met Schrift en belijdenis. In de vorige eeuw

kregen ouders steeds meer moeite met het onderwijs op openbare en algemeen-christelijke scholen. De afgelegde doopbelofte bracht hen in gewetensnood. Hierdoor zijn er in de loop van de jaren veel scholen op reformatorische grondslag opgericht waar ouders hun kinderen met een goed geweten naartoe konden en kunnen sturen.

Bekostigd onderwijs

In vergelijking met landen waar in meer of mindere mate sprake is van staatsonderwijs is de mogelijkheid tot het oprichten en in stand houden van eigen scholen een groot goed. Echter, zonder financiering daarvan door de overheid zou dit in de praktijk erg moeilijk worden. Dat onze overheid zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs volledig bekostigt, is logisch vanuit de gedachte dat we hiervoor belasting betalen, maar desondanks internationaal gezien uniek. Overigens zou aan onderwijs dat niet door de overheid wordt gefinancierd inhoudelijk praktisch dezelfde eisen worden gesteld.

Bijbels onderwijs

Het meest wezenlijke van de vrijheid van onderwijs is dat dit ook de vrijheid omvat om het onderwijs naar eigen inzicht vorm

en inhoud te geven. Daarbij gelden wel beperkingen. In het onderwijs moet aandacht worden besteed aan een reeks in de regelgeving vastgestelde onderwerpen (kerndoelen). Ook de onderwerpen waarop leerlingen worden geëxamineerd hebben een sturend karakter (eindtermen of kwalificaties).

Maar binnen die grenzen is er veel ruimte om andere onderwerpen aan de orde te stellen en de voorgeschreven onderwerpen op een eigen manier te benaderen. Die ruimte is soms groter dan wordt gedacht en verdient het om volledig benut te worden ten bate van de Bijbels gefundeerde vorming van onze kinderen en jongeren, in aansluiting op de opvoeding thuis en het onderwijs in de kerk.

Verankerde vrijheid

De vrijheid van onderwijs is verankerd in de Grondwet. Hoewel deze vrijheid desondanks op onderdelen wordt uitgehold, is deze verankering van grote betekenis. Het beschermt de ruimte voor identiteitsgebonden onderwijs tegen de waan van de dag. Om wezenlijke elementen van de vrijheid van onderwijs aan te passen kan niet volstaan worden met een wijziging van een gewone wet, maar is wijziging van de Grondwet nodig en dat vraagt een veel langere procedure.

Het échte anker ligt echter veel dieper. God regeert, ook over alle politieke en maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot de ruimte voor Bijbels gefundeerd onderwijs. Hij heeft het zo geleid dat ons door middel van de vrijheid van onderwijs veel is gegeven. Laten we ons vertrouwen daarom niet stellen op een (Grond)wetsartikel, maar op de grote Wetgever!

Betrokken achterban

De grote zegen van de vrijheid van onderwijs appelleert ook aan de betrokkenheid van hen die daar veel waarde aan hechten. Het is belangrijk om die betrokkenheid zichtbaar te maken. Dat is een steun in de rug van degenen die in de scholen verantwoordelijkheid dragen en er dagelijks werkzaam zijn. Het is ook een duidelijk signaal naar de overheid dat dit onderwijs werkelijk gedragen wordt.

De ledenaantallen van de schoolverenigingen (en van de reformatorische oudervereniging) kunnen nog substantieel stijgen. Datzelfde geldt voor de aanwezigheid tijdens bijeenkomsten. De zaak is het waard! Laten we onze scholen en allen die daarin werkzaam zijn bovenal opdragen in het gebed.

(slot)

Veel kinderen in ons land wordt onderwijs bij een geopende Bijbel onthouden. Dat is de pijnlijke schaduwzijde van de zegen van de onderwijsvrijheid.

In tijden van vervolging vallen vele geveinsden af.

De islam een oordeel van God? [4]

Het uitzicht van de profetie

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

We stonden stil bij de islam als een oordeel van God. Daarmee is echter niet alles gezegd.

Gods gerichten hebben altijd een louterende werking. In tijden van vervolging vallen vele geveinsden af. De ware gelovigen leren buigen onder Gods kastijdende Vaderhand. Zij trekken voordeel, zelfs uit het leed. Bovendien, God spreekt het laatste woord. De islam mag grote macht hebben, Christus heeft alle macht. Hij doet Zijn Koninkrijk komen met kracht. Daartoe zal zelfs de islam moeten dienen. Het profetische Woord geeft grond om dit te geloven.

Schriftgegevens

Spreekt de Schrift dan over de islam? Ogenscheinlijk kan dat niet. De islam is immers pas ontstaan in de zevende eeuw na Christus. Zijn er niettemin Schriftplaatsen die heenwijzen naar het optreden van Mohammed en zijn volgelingen? Is er over de islam iets te zeggen in 'profetisch perspectief'? Verschillende verklaarders wijzen op passages zoals Daniël 2:1-45, 7:1-28 en 11:1-45, Matthéüs 24:5 en 23-24, 2 Thessalonicenzen 2:1-12, Openbaring 9:1-21, 16:10, 19:20 en 20:1-10.

Met name Openbaring 9:13-21 trekt de aandacht. Johannes schrijft daar over de opening van het zesde zegel. Als de bazuin van de zesde engel klinkt, worden vier engelen ontbonden die het derde deel van de mensheid doden.

Kanttekeningen

Deze engelen zien op 'de sekte der mohammedanen', zeggen de kanttekenaren. De moslims bestaan immers uit vier volken: 'Arabieren, Saracenen, Tartaren en Turken.' Het derde deel van de mensen hebben ze al gedood als de Statenvertalers hun werk doen. Zij hebben er geen moeite mee de opkomst van de islam theologisch te duiden ("Zonen van Ismael", blz. 72). Het is een straf van God, en wel op de afgoderij van de 'christenen in Griekenland en geheel het Oosten' (kanttek. 27 op Openbaring 9). Ze wijzen op de islamitische invasie in Afrika en Azië en de inname van het Oost-Romeinse Rijk met zijn hoofdstad Constantinopel. De kanttekenaren zien de gebeurtenissen van het zesde zegel zich afspelen in hun eigen tijd. Het is echter ook mogelijk dat de genoemde zaken nog moeten plaatsvinden.

Brakel en Edwards

In dit verband denken we aan de opvatting van Wilhelmus à Brakel. In zijn dogmatiek gaat deze vertegenwoordiger van de Nader Reformatie niet alleen uitvoerig in op de heilrijke toekomst van het Joodse volk, aan de hand van het boek Openbaring belicht hij ook de islam. Brakel noemt haar 'de broeder van de antichrist', omdat de paus en de 'Turk' veel op elkaar lijken. De islam vormt een van de twee grote weeën die over het christendom komen. Het eerste wee is dat van de antichrist (de vijfde bazuin, het pausdom), het tweede dat van de Turk (de zesde bazuin, de islam). Na deze weeën breekt echter het duizendjarig vreedrijk aan. Hoe kan Brakel dit zeggen? Omdat hij het visioen van het zesde zegel verbindt met

Een gelijkenis

dat van de zesde fiool (Openb. 16:12). Met het uitgieten van de zesde fiool wordt de macht van de Turk gebroken. Dit zal gebeuren ten dienste van 'de bekering van de joden, die door de afgoderij van het pausdom en het geweld van de Turk tot nog toe is verhinderd geworden' ("Redelijke Godsdienst", deel III, blz. 285).

Eenzelfde geluid horen we bij Jonathan Edwards, prediker en theoloog uit de tijd van de grote Amerikaanse opwekking. In zijn "History of the Work of Redemption" betoogt hij dat de kerk tengevolge van de islam een donkere tijd tegemoet gaat. Uiteindelijk zal de wereldgeschiedenis echter uitmonden in de val van de antichrist. Dat hoeft niet de ondergang van alle moslims te betekenen. Sommigen van hen zullen tot bekering komen.

In tijden van vervolging vallen vele geveinsden af. De ware gelovigen leren buigen onder Gods kastijdende Vaderhand. Zij trekken voordeel, zelfs uit het leed. Bovendien, God spreekt het laatste woord.

Uitzicht

Wat een heerlijk uitzicht wordt hier geboden! De beeldendienst van een mensgerichte godsdienst zal niet altijd duren en ook de heilloze leer van Mohammed wint het niet. De opmars van de islam zal worden gestuit en het Joodse volk zal de Messias erkennen. Als dat gebeurt zal ook de kerk herleven en bloeien tot Gods eer (Rom. 11:15). Ja, de aarde zal vol kennis des HEEREN zijn, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken (Jes. 11:9). Moge die tijd spoedig aanbreken!

Vlak vóór haar sterven sprak de bekende Zwaantje Westland uit Huizen over de islam als een gesel van God. Ze zuchtte eronder, met de bede dat deze gesel ons nog op de rechte plaats zou brengen. Maar ze mocht ook een troostrijke verwachting uitspreken. Ze kreeg te geloven dat de Heere er nog velen zal toebrengen, vooral onder de jongeren. Moge ook die verwachting vervulling vinden, om Christus' wil!

(slot)

'Dat is een mooi, eenvoudig verhaal. Dat ligt goed in het gehoor. Daar is gemakkelijk over te preken. Daar kan ik me tenminste iets bij voorstellen, niet zo dor en dogmatisch'. Misschien vult u nog wat meer aan, wanneer u over een gelijkenis hoort. We leven nu tussen de Kerstdagen en de lijdensweken. Dan wordt er weer meer uit de Evangeliën gepreikt. Dus mogelijk ook over de gelijkenissen. Op bladzijde 1569 van de 'Bijbel met uitleg' staat een mooi overzicht. Maar wat is een gelijkenis eigenlijk? Het is een bepaalde onderwijsvorm, die de Middelaar gedurende de laatste fase van Zijn openbare ambtelijke dienst vaak gebruikte. In Mattheüs 13 legt Hij uit, waarom Hij dat doet. En dat ligt wat dieper dan bovenstaande opvattingen.

Natuurlijk is een gelijkenis op zich eenvoudig en ontleend aan de levenspraktijk van de Bijbeltijd. Het is beeldspraak, ontleend aan de natuur of het leven van elke dag in die tijd. Maar de bedoeling ligt dieper. Want een gelijkenis heeft nadrukkelijk tweërlei werking: *onthullend* voor die oren hebben en *verhullend* voor wie de oren gesloten zijn. Dat is ook het gevaarlijke van het aanhoren van gelijkenissen, met een gesloten hart. Dat is ook de moeilijkheid van het preken over gelijkenissen. De verborgenheden van het koninkrijk der hemelen worden onthuld door de Leraar ter gerechtigheid. Dat is werkelijk onthullend, een openbaring voor de nieuwgeboren kinderen van het koninkrijk der hemelen. Daarbij worden vragen beantwoord als: Hoe word ik een onderdaan van deze Koning? Hoe werkt God de genadeheerschappij in Christus? Wat zijn de kenmerken – in hart en wandel – van deze onderdanen? Maar nu de andere kant: Wie blijven hier buiten? Wanneer mijn zondeliefde niet gebroken wordt en de heerschappij van deze genade in Christus me vreemd is, dan sluit zo'n gelijkenis me namelijk buiten. Dan blijft er een gordijn voor hangen. Mijn hart blijft gesloten, de deur van het koninkrijk der hemelen blijft gesloten. Door mijn zelfzucht en zelfhandhaving. Laat ons toch duidelijk zijn: tijdens een preek over een gelijkenis gebeurt er altijd iets. Die is voor u óf onthullend óf verhullend.

v. A.

Vraag 43: Hoe oefent Christus het ambt van Profeet uit?

Antwoord: Christus oefent het ambt van Profeet uit door aan de kerk,¹ door middel van Zijn Geest en Woord², door alle eeuwen heen de hele wil van God³ wat betreft onze opbouw en zaligheid⁴ te openbaren. Dit gebeurt zowel in de oudtestamentische als in de nieuwtestamentische bedeling.⁵

1. Joh. 1:18; 2. 1 Petr. 1:10-12; 3. Joh. 15:15; 4. Hand. 20:32; Ef. 4:11-13; Joh. 20:31; 5. Hebr. 1:1-2.

Vraag 45: Hoe oefent Christus het ambt van Koning uit?

Antwoord: Christus oefent het ambt van Koning uit door voor Zichzelf een volk uit de wereld te roepen¹ en hen ambten², wetten³ en vermaningen te geven waardoor Hij hen zichtbaar regeert.⁴ Hij regeert ook door zaligmakende genade aan Zijn uitverkorenen te schenken⁵, hun gehoorzaamheid te belonen⁶, hen voor hun zonden te bestraffen⁷ en hen onder alle verzoeken en lijden te bewaren en te ondersteunen.⁸ Hij beteugelt en overwint hun vijanden⁹ en verordineert alle dingen krachtig tot Zijn eigen eer¹⁰ en tot hun voordeel.¹¹ Daarnaast wreekt Hij Zich op de overigen die God niet kennen en het Evangelie ongehoorzaam zijn.¹²

1. Hand. 15:14-16; Jes. 55:4-5; Gen. 49:10; Ps. 110:3; 2. Ef. 4:11-12; 1 Kor. 12:28; 3. Jes. 33:22; 4. Matt. 18:17-18; 1 Kor. 5:4-5; 5. Hand. 5:31; 6. Openb. 22:12; Openb. 2:10; 7. Openb. 3:19; 8. Jes. 63:9; 9. 1 Kor. 15:25; Ps. 110; 10. Rom. 14:10-11; 11. Rom. 8:28; 12. 2 Thess. 1:8-9; Ps. 2:8-9.

DE GROTE CATECHISMUS VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden', Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

De taal der bevinding [20]

Een waarheid achter de waarheid

Wat is waarheid? Dat was de vraag die Pilatus stelde, toen Jezus in het rechthuis geleid was. Zijn vraag was een reactie op wat Jezus gezegd had: 'Gij zegt dat Ik een Koning ben. Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou. Een iegelijk die uit de waarheid is, hoort Mijn stem' (Joh. 18:37b).

ds. J. Schipper,
Leerdam

Er staat dus niet: '...die de waarheid hoort...' Wij horen allen de waarheid, als we zijn onder de bediening van het Woord, maar voor de één is dit een reuk des levens ten leven en voor de ander een reuk des doods ten dode. We horen allen dat we dood liggen in zonden en misdaden en dat Christus is gekomen om te lijden en te sterven en een vereiste gerechtigheid aan te brengen, waardoor de zondaar met God verzoend kan worden en God met de zondaar. En nu horen we die waarheid - en dat is een voorrecht! - maar het is noodzakelijk dat de God der waarheid uit genade onze God wordt.

Kruistriomf

Dan we gaan we zien dat we de leugen zijn toegevallen door onze diepe val. Want alleen langs deze weg kan die eeuwige Koning in Zijn vernedering en in Zijn verhoging waarde krijgen. Dan komt er een hongeren en dorsten naar die gerechtigheid, die alleen kan redden van de dood. En dat we dan niet zouden rusten, voordat die Waarheid ons deel is geworden. En dat je

zegt: 'Met het horen van de Waarheid kan ik het niet doen en met een belijden van de Waarheid zonder meer ook niet'. Nee, het is noodzakelijk dat ik de Waarheid Zelf door genade mag leren kennen. Degene die in Christus is, is een nieuw schepsel. Maar wat gaan zulke mensen dan ook ervaren? Ze worden steeds minder en armer in zichzelf en de rijkdom van Gods genade in Christus krijgt voor hen steeds meer waarde! Abraham Hellenbroek zegt in zijn "Kruistriomf van Vorst Messias": 'Door uit de waarheid te zijn, verstaat de Heere Jezus hier niet anders dan door de waarheid van het Evangelie wedergeboren te zijn'. De scepticus Pilatus vatte niet wat Jezus bedoelde en zei vervolgens: 'Wat is waarheid?' Hellenbroek geeft verschillende verklaringen voor deze vraag van Pilatus: of hij wil zijn verachting uitdrukken omtrent de Waarheid, of hij drukt zijn gemelijkheid erin uit, dat Jezus volgens hem zo duister antwoordde, of hij wil ermee zeggen dat de waarheid niet met zekerheid bepaald kan worden.

Artikel 5 NGB

Nu is het een oud gezegde dat we moeten zoeken naar 'de waarheid achter de waarheid'. U zult zeggen: 'Dat lijkt me wat overtrokken. Wordt dat soms gezegd om zeer rechtzinnig over te komen?' Dat is inderdaad best mogelijk. Toch kan deze uitdrukking in een rechte zin gebruikt worden, wanneer bedoeld wordt dat de tot ons komende waarheid van Gods Woord door genade een doorléefde waarheid wordt. We lezen in artikel 5 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis: 'Al deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig en kanoniek, om ons geloof daarnaar te reguleren, daarop te gronden en daarmee te bevestigen. En wij geloven zonder enige twijfeling al wat daarin begrepen is; en dat niet zozeer, omdat ze de Kerk aanneemt en voor zodanige houdt; maar inzonderheid, omdat ons de Heilige Geest getuigenis geeft in onze harten, dat zij van God zijn'. In dit artikel lezen we dus eerst over de objectieve zekerheid betreffende de waarheid der Schriften en daarna over de subjectieve bevestiging hiervan in het hart. En daar gaat het om: de beleving van de waarheid in ons binnenste, om de waarheid als waarheid te kunnen verstaan. De uitdrukking is in het verleden ook wel gebruikt, als wel een waarheid wordt uitgesproken, maar dat de volle waarheid verzwegen wordt. Dan ligt er dus nog een waarheid achter de waarheid. Wat is het ook nodig de waarheid van alle schijn van waarheid te leren onderscheiden. Dat geldt zeker ook in onze dagen. De Heere beware ons bij de eenvoud van Zijn Woord.

Besluit

Laten we eindigen met het slot van de predikatie van Hellenbroek over Johannes 18: 'Vraagt naar de Waarheid en onderzoek de Waarheid met een heilige genegenheid, opdat gij er deel aan moogt krijgen. O, gewisselijk, dan zou de Waarheid ook in u blijven en met u zijn tot in der eeuwigheid. De Waarheid zou u dan vrijmaken: vrij van schuld en zonde. En het zou u een middel worden dat de Heere u ook zou vrij verklaren: Ik vind geen schuld in deze mens; want Hij ziet geen zonden in Jakob (Num. 23:21). En gij zoudt ook dat woord horen: 'Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden' (Job 33:24).

De bergen zullen vrede dragen

Op 10 december 1987 werden Dick en Margreet Kroneman vanuit de Gereformeerde Gemeente te Utrecht als vertaalkundigen uitgezonden naar Papoea.

ds. J. Driessen,
Moerkapelle

Ds. M. Golverdingen sprak over Jesaja 55: 10-11, en zei in de prediking onder andere: 'De Heere staat voor Zijn eigen Woord in. Hij zal met de Bijbel, die u vertalen mag, doen wat Hem behaagt. En dat vertaalde Woord zal vruchten afwerpen. De Heere zal het gebruiken om mensen te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel, en zal er Zijn volk door vertroosten, ook onder de Papoea's.'

We zien dat bevestigd in het prachtige boek "De bergen zullen vrede dragen", van de hand van D. Kroneman, die samen met zijn vrouw nu al zo'n dertig jaar op Papoea werkzaam mag zijn. De Heere heeft daar door Zijn Woord en Geest het werk van de zendingswerkers en van velen in de jonge kerk, rijk willen zegenen.

Aan de hand van verschillende interviews met lidmaten van de GJPI wordt op een boeiende wijze in beeld gebracht hoe de eerste generatie papoea's het Woord van God ontving, hoe zij het overdroegen naar de tweede generatie en hoe de derde generatie bij dit Woord mag leven. Het gaat daarom in dit boek, zo schrijft Kroneman in de "Inleiding", vooral over de vraag hoe papoea's zélf aankijken tegen de ontwikkelingen die plaatsvonden in geestelijk, politiek en sociaal opzicht.

Allerlei thema's komen in de verschil-

lende hoofdstukken aan de orde. We noemen slechts enkele titels. Er wordt in hoofdstuk twee bijvoorbeeld een schets gegeven van het leven van Diman Balyo, de stenen bijlenmaker uit Langda, die door Gods genade tot het Licht werd gebracht: 'Door de wonden van de Heere Jezus en door Zijn bloedstorting aan het kruis van Golgotha heb ik vergeving en verlossing ontvangen. Vroeger was ik blind en leefde ik in duisternis, maar nu mag ik leven in het licht.'

In de volgende dertien hoofdstukken wordt aandacht gegeven aan het leven in het stenen Tijdperk, aan de komst van het Evangelie in de valleien van het Centrale Bergland, aan het Woord en de sacramenten, herders en leraars, geloof, verzet en verval, alfabetiserings- en Bijbelvertaaltwerk, theologisch onderwijs en zelfstandigwording en nog vele andere onderwerpen met betrekking tot het zendingswerk dat sinds 1962 op Papoea verricht mag worden.

Psalm 72

Het laatste hoofdstuk bevat een meditatie van de hand van ds. Nebius Maling over Psalm 72:3, gekozen in verband met de titel van dit boek: 'De bergen zullen den volke vrede dragen, ook de heuvelen, met gerechtigheid.'

Graag wil ik nog iets doorgeven uit

hoofdstuk acht, waarin onder meer wordt geschreven over de persoonlijke geloofsbelijdenis van ouderling Melkias Kipka. Broeder Kipka nam die belijdenis op in een boekje dat hij schreef onder de titel "Wijsheid". Daarin geeft hij waardevolle adviezen aan de jongeren van Papoea om de Heere te dienen en de zonde te vlieden. Onderstaand enkele artikelen uit deze belijdenis:

9. *Ik wil Gods Woord doorgeven aan anderen in de stellige verwachting dat ik niet beschaamd zal worden.*

10. *Ik ben geen vooraanstaand persoon in deze wereld, maar mijn hart is bereid om de Heere en mijn naaste te dienen in volle overgave.*

11. *Ik zoek mijn wijsheid bij de Heere, mijn God, en Hij zal mij zegenen.*

12. *Ik ben niet geleerd en heb geen academische titel, maar de Heere heeft mij uitverkoren tot Zijn kind en tot Zijn dienst. Hij maakt mij bekwaam tot het werk waartoe Hij me geroepen heeft. Dit geloof ik en beijd ik. De Naam van de Heere zij geprezen.*

Uit dit boek van dr. Kroneman blijkt dat het werk van de Heere wereldwijd is en dat God overal Zijn gemeente vergadert, óók vandaag.

Zowel uit deze "geloofsbelijdenis" alsook uit de adviezen die Melkias aan jongeren geeft, spreekt een sterk persoonlijk geloof en diepe ootmoed. Hij is al jaren betrokken bij het vertaaltwerk. Maar ook het jeugdwerk heeft zijn hart. Hij waarschuwt de jongeren tegen de zonde en spoort hen aan om hun wijsheid bij de Heere te zoeken, om te leven in de vreze des Heeren.

Uit dit boek van dr. Kroneman blijkt dat het werk van de Heere wereldwijd is en dat God overal Zijn gemeente vergadert, óók vandaag.

Hartelijk tot lezing aanbevolen in onze gezinnen, zowel voor ouderen als jongeren.

N.a.v. "De bergen zullen vrede dragen", dr. Dick Kroneman; uitg. De Banier, Apeldoorn, i.s.m. ZGG, Woerden; 143 blz.; € 16,50.

Leeuw

L. van der Ham, Krimpen a/d IJssel

Je hebt hem allemaal weleens een keer gezien. Indrukwekkend. Sterk en fier. Je houdt toch onwillekeurig een beetje afstand. Ook al zit het beest achter driedubbel dik glas. Je weet immers maar nooit...

De leeuw is de koning onder de dieren. Wie kan tegen hem op? Iedere aanval van welk ander dier dan ook lijkt zinloos. In de Bijbel kun je op heel wat plaatsen over een leeuw lezen. Soms gaat het dan letterlijk over het dier zelf. Denk aan David die een leeuw versloeg, aan Simson die een leeuw tegenkwam. Soms wordt de leeuw als een beeld gebruikt voor iemand. In Spreuken 28:15 wordt

zelfs een goddeloos mens bij een leeuw vergeleken.

De Bijbel gebruikt het beeld van de leeuw ook om aan te geven wie de duivel is. En wat voor een leeuw! Een briesende leeuw. Een brullende leeuw (1 Petr. 5:8m). Op zoek naar een prooi. Heb jij zo weleens naar de duivel gekeken? Je komt hem overal tegen. Als je goed luistert, hoor je zijn gebrul overal. Hij lijkt iedereen aan te kunnen.

Niets is minder waar. De Bijbel spreekt ook over een andere Leeuw. De Leeuw uit de stam van Juda. De Heere Jezus. Hij is het Die alle macht heeft in de hemel en op de aarde. Hij heeft overwonnen (Openb. 5:5). De strijd tussen de leeuw en de Leeuw is beslist. De kop is vermorzeld.

Door Zijn kracht overwint de Leeuw uit Juda's stam jongens en meisjes die in de macht van de briesende leeuw zijn. Zoals jij en ik van nature allemaal zijn. Voor deze Leeuw is de brullende leeuw niet te sterk. Ook in jouw leven niet. Ervaar je de kracht van de leeuw in je leven? Bid om de overwinnende kracht van de Leeuw uit Juda's stam!

*een trouwe
dienstknecht van God*

MAARTEN LUTHER

H. van Dam

Het is een grote school, daar in Erfurt. Als Maarten er gaat studeren, zijn er nog vierhonderd andere studenten die daar ook voor het eerst komen. Ook hier op de universiteit is het erg streng. Als een student zijn best niet doet of zich niet goed gedraagt, mag hij geen examen doen.

Maarten kan nu natuurlijk ook niet thuis blijven wonen, want Erfurt ligt wel honderd kilometer van Mansfeld vandaan. Daar loop je drie dagen over. Daarom gaat

hij ook in Erfurt in een internaat wonen. Maarten is een ijverige en vrolijke student. Hij leert graag en hij kan het ook goed, want hij heeft een goed verstand gekregen. De eerste jaren krijgt hij les in allerlei vakken. Zoals taal, wiskunde, sterrenkunde en muziek. Ook leert hij debatteren, zodat hij goed met anderen kan spreken over allerlei dingen. Dat zal hem later goed van pas komen! En omdat hij zo goed kan debatteren, geven zijn vrienden hem de bijnaam van 'filosoof'.

Maarten spreekt ook met zijn leraren over de godsdienst. Hij merkt dan vaak dat zij dingen zeggen die in de Bijbel anders staan. Want ook hier leest hij veel

in de Bijbel. De Bijbel heeft hij in de bibliotheek van de universiteit gevonden. Vooral de geschiedenis van Hanna en Samuël, die hij daarin leest, maakt diepe indruk op hem. Daar moet hij steeds maar aan denken. Ja, Maarten denkt veel na. Hij denkt er ook over na dat hij eens sterven moet. Ik zal veel goede werken proberen te doen, zegt hij vaak tegen zichzelf, want dan kom ik wel in de hemel.

Zo had hij het altijd geleerd. Thuis en in de kerk. Nee, hij weet nog niet dat het in de Bijbel heel anders staat. Hij weet nog niet dat je alleen door het werk van de Heere Jezus zalig kunt worden.

vervolgverhaal

4

Boekennieuws

De geschrevenen ten leven

"De geschrevenen ten leven", ds. M. Blok; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 190 blz.; € 17,50.

Van ds. M. Blok (1909-1961) geldt wat we lezen in Johannes 5:35: 'Hij was een brandende en lichtende kaars; en gij hebt ulieden voor een korte tijd in zijn licht mogen verheugen'. In de ruim vijftien jaar dat hij predikant was - van 1945 tot 1961 - diende hij de gemeenten van Zeist, Rotterdam-Centrum en Rijssen. Nog maar 51 jaar oud zijn ontsliep hij in de Heere.

Opgegroeid in een onkerkelijk gezin, wandelde hij naar het goed-dunken van zijn eigen hart. Op bladzijde 45 van dit prekenboek, "De geschrevenen ten leven", vertelt hij er iets over. Daarin zou de 23-jarige jongeman voortgegaan zijn als de Heere hem niet krachtdadig had stilgezet. Hij kocht een Bijbel en las er veel in. 'Wat is er met hem aan de hand', vroegen zijn vrienden. 'O', hoorde hij iemand antwoorden, 'die leest tegenwoordig oudvaders' - maar wat er met oudvaders bedoeld werd, wist hij niet.

Ds. M. Blok had een boeiende preektrant en een heldere tekstverklaring. Maar allereerst was hij om de inhoud van zijn preken geliefd bij Gods volk. Wars van gemoedelijkheid en eigengemaakte vroomheid, wees hij steeds op de enige grond van behoudenis, de gekruisigde Zaligmaker. In het Woord vooraf schrijft zijn broer, ds. P. Blok: 'Het is een getuigenis van het soeverein welbehagen Gods in Christus. (...) Het genadeleven wordt aangewezen en de bevindelijke gangen van dat leven worden verklaard. (...) Deze prediking heeft de stad Gods verblijd. Sion zal door recht verlost worden en haar wederkerenden door gerechtigheid'.

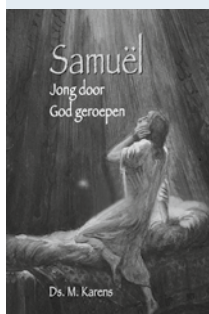
In 1966 verscheen het eerste en tot nu toe enige boekje met (vijf) preken van ds. M. Blok, getiteld "Genade en ere". De bundel "De geschrevenen ten leven" is niet eerder verschenen. De tien preken gaan over Genesis 4:26 (advent), Jesaja 26:9^a, Jeremia 14:8-9 (biddag), Amos 5:6-8 (biddag), Amos 9:1-4, Zacharia 6:1^b, Matthéüs 2:17-18, Lukas 2:8-12 (kerst), Lukas 2:13,14 (kerst) en Hebr. 11:5.

Gij hebt ulieden voor een korte tijd in zijn licht mogen verheugen. Ondertussen mogen we zeggen dat ds. M. Blok nog spreekt nadat hij gestorven is (vgl. Hebr. 11:4). De Heere gebiede Zijn zegen over het lezen van deze predicaties, zowel tijdens de leesdiensten als voor eigen gebruik. Dat wij het ook mochten leren - als een eeuwigheidswonder: 'Het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods!'

Heere, Gij zijt ons geweest een Toevlucht van geslacht tot geslacht.

ds. C. Hogchem, Genemuiden

Samuël, jong door God geroepen

"Samuël, jong door God geroepen", ds. M. Karens; uitg. Den Hertog, Houten; 107 blz.; € 13,90.

Dit eenvoudige boekje voor jongeren, hun ouders en andere opvoeders, bevat een schat aan bezinnende gedachten. De schrijver stelde zich de vraag hoe we jongeren van nu, in een tijd van godsdienstig verval, positief kunnen betrekken bij Gods Woord en Zijn dienst. Welnu, hoe kunnen we hen beter van dienst zijn dan met Bijbelse voorbeelden uit de praktijk van de dienst des Heeren? Als levende gidsen meer en meer lijken te ontbreken, hebben we altijd nog de Schriftuurlijke voorbeelden.

Er schijnt - en we hoeven alleen ons eigen hart en leven maar na te gaan - in onze tijd minder plaats te komen voor God. De wereld neemt ons stevig in beslag, we zitten eraan vast. Wat een voorrecht als dat door genade anders geworden is, zoals in het jonge leven van Samuël. Het ging zijn ouders niet alleen om het ontvangen van een zoon, maar meer nog om hun kind terug te mogen geven aan de Heere. Gelukkige ouders die in de opvoeding niet alleen postbode, maar ook gids mogen zijn! En gelukkige 'jongere' Samuël!

Het was een goede gedachte van ds. Karens om een boodschap mee te geven die er echt toe doet. Dan verbleekt de glans van de wereld en gaan we de dingen van Boven zoeken en onderzoeken, persoonlijk en in het gezinsleven.

In overzichtelijke hoofdstukjes wordt stap voor stap nagegaan

wat de Bijbel ons zegt over de jonge roeping van Samuël. Toepasselijke lessen voor nu worden eraan ontleend. De hoofdstukken sluiten steeds af met gespreksvragen voor de praktijk om over na te denken. Die eenvoudige aanpak kan ouders en jongeren op het spoor brengen om het geluk hogerop te zoeken. Dat is de intentie van de schrijver geweest. Wij wensen dan ook met hem, dat het boekje een goede ontvangst mag krijgen. Tot zegen voor onze gezinnen en jongeren zelf. En voor de kerk als geheel. Een uitstekende leidraad ook voor jeugdzorg binnen de christelijke gemeente, zoals bijvoorbeeld opvoedingsgroepen. Daar is dringend behoefte aan. Kortom, een boekje met inhoud, geschikt voor opvoeders en alle jongeren zelf vanaf ongeveer 16 jaar.

P.C. Beeke, Middelburg

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Doetinchem, ds. B. Labee te Veenendaal; te 's-Gravenzande, ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.

Bedankt:

Voor Dordrecht, ds. J. van Rijswijk te Aalburg; Voor Nieuwerkerk (Zld.), ds. G. van Manen te Elspeet; voor Rotterdam-IJsselmonde, ds. L. Blok te Gorinchem.

NOTULEN VERGADERING CLASSIS KAMPEN 12 OKTOBER 2016 TE KAMPEN

Ds. J. B. Zippro opent namens de roepende kerk Marknesse de classisvergadering op de gebruikelijke wijze. De preses memoreert de volgende zaken:

Genemuiden: Op 5 september 2016 mocht ds. C. Hogchem gedenken dat hij 25 jaar geleden in de Gereformeerde Gemeente van Borssele werd bevestigd tot predikant. Op zaterdag 17 september 2016 was er in de Jachin en Boazkerk te Genemuiden een herdenkingsdienst.

Hoogeveen: Ouderling M. den Admirant en diaken W. van Reenen mochten gedenken dat zij 12½ jaar in het ambt de Gereformeerde Gemeente van Hoogeveen hebben gediend. Volgens toerbeurt is ds. Zippro preses; ds. P.G. Heijkamp en ds. IJsselstein zijn assessoren; ouderling Verweij en ouderling Brouwer zijn resp. 1^e en 2^e scriba en ouderling Van Dalfsen is quaestor.

Wegens het aftreden van E.G. Polinder als lid van de Stichting Financiële Dienstverlening Part. Synode Oost wordt diaken Wobben uit Nunspeet voorgedragen ter benoeming door de PS Oost. De vergadering gaat hiermee akkoord.

Naar aanleiding van de bespreking van het rapport van de classisdiakenen wijst een der afgevaardigden op het belang van regelmatig contact met de diakenen uit de classis. De commissie kerkelijke grenzen rapporteert over haar werkzaamheden. De vergadering acht het het beste de kwestie nu te laten rusten en hoopt dat te zijner tijd het gesprek weer opgepakt kan worden. Verder besluit de vergadering om de algemene richtlijn, vastgesteld tijdens de vergadering

van de Particuliere Synode Oost op 18 mei 1995, te hanteren. Dit besluit is: "Ieder wordt geacht op grond van de Nieuwtestamentische gegevens over de plaatselijke gemeente en de daarop gebaseerde veronderstelling van de kerkorde zich te voegen bij de plaatselijke c.q. de dichtstbijzijnde kerkelijke gemeente. In zeer bijzondere gevallen kan er sprake zijn van een uitzondering op de algemene regel, mits die berust op voorafgaand overleg en wederzijds goedvinden van de betrokken kerkenraden." De vergadering besluit over twee jaar een en ander weer te evalueren. De eerder ingestelde commissie Kerkelijke grenzen wordt dankgezegd en opgeheven.

Evangelist De Visser wijst bij de bespreking van de begroting van de classicale evangelisatiecommissie op de noodzaak van meer vrijwilligers. De vergadering wijst de gemeente Nunspeet aan als roepende kerk voor de volgende classisvergadering op donderdag 23 maart 2017. Aanvang 10.00 uur. Ouderling B.H. Versprille van Marknesse beëindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

F.J. Verweij, scriba

AFSCHEID DS. A. SCHREUDER VAN RIJSSSEN-ZUID

Op woensdag 11 januari nam ds. A. Schreuder afscheid van de gemeente Rijssen-Zuid. De HEERE heeft Zijn dienstknecht geroepen om de herdersstaf op te nemen in de Gereformeerde Gemeente van Beekbergen. Bijna 16 jaar heeft hij de gemeente van Rijssen-Zuid mogen dienen.

Tijdens de afscheidsdienst bediende hij het Woord uit 2 Petrus 1:19 *"En wij hebben het profetische Woord, dat zeer vast is, en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht schijnende in een duistere plaats, tot dat de dag aanlichte en de Morgenster opga in uw harten"*.

Het thema van de preek was 'Het beschreven Woord van God'. Het is ten eerste een waardevaste schat. Moet ten tweede onderzocht worden. En brengt ten derde door de Geest bij Christus.

Geliefden, een dag als vandaag is voor mij en voor u een dag waarin je concreet ervaart dat dingen veranderen. Maar nu mag ik u

vanavond verkondigen dat God altijd Dezelfde is en dat Zijn woord ook altijd Hetzelfde is. Want dat Woord is waardevast en weet u wat u nu moet leren, die bede van de dichter: 'Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast'. Want als we dat mogen leren dan heb je alles. Dat Woord moet ook onderzocht worden. Gij doet wel dat ge daarop acht geeft als een licht schijnende in een duistere plaats. Als dat Woord van God door Gods Geest in ons leven gaat schijnen, dan komen wij er achter dat wij duisternis zijn en wie wij als verloren zondaren voor God geworden zijn. Dan gaan we leren wat zonde is. En dan gaan we ook leren vragen om genade. Heeft dat Woord voor u weleens betekenis mogen krijgen. Hebt u weleens mogen zingen: uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht voor mijn pad, om het donker op te klaren? Dat beschreven Woord brengt door de Heilige Geest bij Christus, totdat de dag aanlichte en de Morgenster opga in uw harten. De Morgenster waar hierover gesproken wordt is Christus. En wat is dat een wonder als dan vanuit het Woord, door de bediening van de Heilige Geest, die Morgenster gaat oplichten. We zijn allen nog in de genadetijd, waarin veel wankelt en veel verandert, maar laten we niet vergeten dat één ding niet wankelt. God blijft Dezelfde. En dat Woord blijft Hetzelfde. En maak in dat Woord uw gang en treden vast. Dan zal het u welgaan. Na de dienst werd ds. Schreuder namens de plaatselijke Gereformeerde Gemeenten, de Classis Rijssen en de Particuliere Oost toegesproken door ds. C.A. van Dieren. Burgemeester A. Hofland sprak namens de burgerlijke overheid. Namens kerkenraad en gemeente werd hij toegesproken door ouderling H. Nijsink. De gemeente zong haar scheidende predikant tot slot Psalm 131:4 en Psalm 121:4 toe. Daarna legde ds. Schreuder voor het laatst als eigen herder en leraar de zegen op de gemeente van Rijssen-Zuid.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Rijssen-Zuid

MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2016

Pag. 111, **PARTICULIERE SYNODE ZUID.**

Scriba van de classis Goes is nu: P. van Vijven, Pieter de Hoochlaan 12, 4401 SH Yerseke, tel. (0113) 572562, e-mail: pvanvijven@kliksafe.nl

Berichten

50+VAKANTIEWEEK OF -MIDWEEK

Bent u 50 jaar of ouder? Lijkt het u gezellig om met een groep leeftijdgenoten op vakantie te gaan? En vindt u het fijn als deze vakantie volledig voor u wordt georganiseerd? Dan zijn de 50+vakantieweken echt iets voor u. Tijdens zo'n week is er veel ruimte voor zowel ontspanning als bezinning. De reisleiding is in handen van vier stafleden (twee echtparen). De weken zijn bedoeld voor ouderen – zowel alleenstaanden als echtparen – die zelfstandig zijn in de zelfzorg en die daarnaast nog redelijk mobiel zijn. De Commissie Vakantieweken 50+, uitgaande van de Vrouwenbond Gereformeerde Gemeenten, organiseert dit jaar opnieuw twee volledige weken en één midweek.

Midweek
7-12 aug.: hotel De Hoeve van Nunspeet, € 505,-, (eenpersoonskamertoeslag: € 25,-).
Volledige week

5-12 aug.: hotel De Hoeve van Nunspeet, € 625,-, (eenpersoonskamertoeslag: € 25,-).
12-19 aug.: conferentiecentrum Kaap Doorn, € 625,-, (eenpersoonskamertoeslag: € 25,-).

Opgave/inlichtingen:

Mw. G.J. Harbers, tel. 0548-789834 of 06-13600798 (na 19.00 uur),
e-mail: cv50.deelnemersadministratie@vrouwenbondgergem.nl.

Meer informatie (en een inschrijfformulier) vindt u op de website: www.vakantieweken-vbagg.nl, vakantieweken 50+.

We zien uw aanmelding graag *vóór 1 juni* tegemoet.

JEUGDBOND ORGANISEERT OPVOEDINGSSYMPOSIUM

Op woensdag 8 februari organiseert de Jeugdbond een symposium voor ouders van opgroeiende pubers. Als kinderen in de puberteit komen, verandert de rol van ouders. Tijdens dit symposium krijgen ouders en opvoeders daarin een handreiking door middel van lezingen en workshops.

Waar: kerkgebouw Gereformeerde Gemeente te Gouda.

Tijd: woensdag 16.00-20.30 uur.

Kosten: € 15,- p.p. (incl. maaltijd).

Voor wie: ouders, leidinggevenden, ambts-

dragers, leerkrachten en andere opvoeders. Bijdragen door: ds. L. Terlouw en Maria Vermeulen, trainer bij Timon jeugdzorg.

Workshops o.a.: ouder als coach voor je zoon of dochter, tieners en geloofsvragen, goed omgaan met nieuwe media.

Opgeven en meer informatie: www.jbagg.nl/ opvoedingssymposium.

JEUGDBOND +16 CONFERENTIE

Van 17-20 februari hoopt de Jeugdbond een +16 conferentie te organiseren in Nagele. Het thema is 'Laat jouw licht schijnen'. Samen willen we nadenken over hoe je als christen in deze wereld moet staan! Wat betekent het om te geloven in een God Die alles gemaakt heeft en nog onderhoudt? Hoe leg je dit uit naar de mensen in jouw omgeving? Ben jij tussen de 16 en 21 jaar? Dan ben je van harte welkom. Meld je aan via www.jbagg.nl/ conferenties. Meer informatie vind je op de website.

WERKGROEP OUDERSENFAMILIERONDOM

Deze werkgroep is opgericht vanuit de behoefte aan onderling contact van mensen, die met homofilie worden geconfronteerd in het gezin en/of familiekring. Wanneer wij hiermee te maken krijgen, komen we voor allerlei vragen te staan. De hoofdvraag is vaak: Hoe moeten we met onze zoon/dochter die anders geaard is, omgaan? Het doel van de werkgroep is om elkaar daarin tot een hand en een voet te zijn. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om standpunten op te rekken of ter discussie te stellen. We nemen de Bijbel als uitgangspunt voor ons spreken en denken over seksualiteit en dat het scheppingsgegeven ons laat zien dat het huwelijk bedoeld is voor twee mensen van verschillend geslacht. Meer informatie kunt u vinden op de website: www.oudersenfamilierondom.nl

We beleggen regionale bezinningsavonden voor ouders en familieleden van mensen met een andere geaardheid. Regio Randstad: vrijdag 3 februari, 20.00 uur, regio Zuid/West: vrijdag 10 februari, 19.30 uur, rRegio Noord/Oost: vrijdag 24 maart, 19.30 uur. De locaties worden bekend gemaakt aan diegenen die zich **voor deelname**) hebben aangemeld.

Aanmelden kan door een e-mail te sturen naar oudersenfamilierondom@kliksafe.nl.

VERKOPING TE ELSPEET

Verkoping door de vrouwenvereniging Dorcas uit Elspeet op woensdag 1 februari, van 14.00 tot ongeveer 18.30 uur, in gebouw De Nachtegaal, achter de kerk van de Gereformeerde Gemeente. De opbrengst is voor kerk, zending en evangelisatie.

ZANGAVOND TE BARNEVELD

Koor- en samenzangavond op zaterdag 4 februari, aanvang 19.00 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Barneveld-Zuid, m.m.v. psalmzangkoor Ethan uit Barneveld en de gemengde koren Zingt Gode lof uit Uddel en uit De Valk. Opening, meditatie en sluiting: ds. D. de Wit. Collecte t.b.v. Zending Gereformeerde Gemeenten.

ORGELCONCERT TE DORDRECHT (gewijzigd bericht)

Orgelconcert op zaterdagmiddag 4 februari, aanvang: 16.00 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Dordrecht, m.m.v. organist Sietze de Vries.

THEMA-BIJEENKOMST FEBE I.S.M. RMU

Op donderdag 16 februari organiseert de vereniging Febe i.s.m. de RMU een gezamenlijke thema-bijeenkomst, waarvoor we u en jou van harte uitnodigen. Het onderwerp van deze avond is: 'Een zinvol einde. Palliatieve zorg als alternatief?!' Spreker: Marleen Hout, specialist ouderengeneeskunde en kinderarts palliatieve zorg. Locatie: Het Bakken, Beneluxlaan 3 te Woerden. Aanvang: 19.45 uur. Graag vooraf aanmelden voor deelname via www.rmu.nu/een-zinvol-einde of kijk op www.febezorg.nl voor verdere informatie.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Kerkdiensten

ZONDAG 29 JANUARI 2017

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 9.00 en 14.30 uur ds. M. Karens; Alblas-serdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 18.30 uur ds. G. van Manen; Alphen a/d Rijn 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 19.00 uur ds. L. Terlouw; Arnhem 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 uur ds. W. Silfhout en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. L. Blok; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Bodegraven 10.00 (schoolkerkdienst) en 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Borsselle 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 18.30 uur ds. H. Brons; Delft 19.00 uur stud. W. Mouw; Deventer 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. J. van Laar; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. A. Schot; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuisen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 16.00 uur ds. C.A. van Dieren; Enter 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Ermelo 15.30 uur ds. B.J. van Boven; Goes 18.30 uur stud. J.B. Huisman; Goudswaard 10.00 en 15.30 uur ds. G. van Manen; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 18.30 uur ds. S. Maljaars; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 10.00 en 14.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Hoedekenskerke 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Hoofddorp 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Hoogvliet 16.30 uur ds. J. Driessen; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezelinge 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 14.30 uur stud. H.J. Agteresch; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp

10.00 en 16.30 uur stud. W. Mouw; Lelystad 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Meeuwen 14.30 uur ds. E. Bakker; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 15.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. A.H. Verhoef; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. H.A. van Zetten en 15.30 uur ds. H. Brons; Nieuwedorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Nisse 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 15.00 uur (H.D.) ds. C.J. Meeuse; Oostburg 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oostkapelle 18.30 uur ds. G.J. Baan; Oostvoorne 14.30 uur ds. A. Schot; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. P. Melis; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur stud. J. de Kok; Oude-Tonge 14.30 uur ds. G. Pater; Poederroijen 14.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 19.00 uur ds. P. Mulder; Puttershoek 10.00 en 15.30 uur ds. P. Mulder; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. H. Brons en 16.00 uur ds. B. van der Heiden; Rijssen-West 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. K. Boeder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. G.J. Baan en 18.30 uur stud. H.J. Agteresch; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. G. Clements; Rotterdam-Centrum 15.30 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. J. Mijnders en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. H. Paul en 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Scherpenisse 9.30 uur en 18.30 uur ds. A. Vermeij en 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 15.30 uur ds. W. Harinck; Sint Annaland 9.30 en 18.00 uur stud. M. Blok; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. J.S. van der Net en 19.00 uur ds. B. Labee; Spijkenisse 16.00 uur ds. W. Silfhout; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur stud. J.B. Huisman; Terwolde - De Vecht 9.30 uur ds. C.J. Meeuse en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en

16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Wierden 9.30 uur ds. C.A. van Dieren; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 18.00 uur ds. C. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Zwolle 15.00 uur ds. A. Schreuder.

DINSDAG 31 JANUARI 2017

Alblasserdam 19.30 uur (afscheidsdienst) ds. B. van der Heiden; Hoofddorp 19.45 uur ds. A.H. Verhoef; Naaldwijk 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Poortugaal 19.30 uur ds. S.W. Janse.

WOENSDAG 1 FEBRUARI 2017

Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Berkenwoude 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; De Valk-Wekerom 19.30 uur (GBS-dienst) ds. A.T. Huijser; Drachten 19.30 uur ds. A. Schot; Gorinchem 19.30 uur ds. A. Verschuure; Hilversum 19.45 uur ds. L. Blok; Klaaswaal 19.30 uur (tijdrede) ds. G.W.S. Mulder; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. E. Bakker; Nijkerk 19.30 uur ds. J. van Belzen; Ouddorp 19.30 uur ds. A.H. Verhoef; Oudemirdum 19.30 uur ds. G. van Manen; Oude-Tonge 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Puttershoek 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Uddel 19.30 uur ds. G. Pater.

DONDERDAG 2 FEBRUARI 2017

Amsterdam 19.30 uur ds. A. Verschuure; Delft 19.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Herkingen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Hoogeveen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Sint Annaland 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Soest 19.30 uur ds. J. van Laar; Urk 19.30 uur ds. G. Pater; Westkapelle 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. A.H. Verhoef.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 29 JANUARI 2017

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Dankbetuiging

Het is ontroerend om te ervaren dat je als emeritus-predikant niet vergeten bent. Veel, heel veel blijken van meelevensmocht ik rond de jaarwisseling en de overlijdensdatum van mijn lieve vrouw ontvangen uit het gehele land. Al de goede wensen mocht ik ervaren als een beker koud water.

Waar ik ervaar dat de uitwendige mens langzaam wordt afgebroken en het gemis van mijn vrouw een dagelijks verdriet is, laat de Heere Zich, in Jezus Christus, kennen als de altijd Getrouwe. Wederkerig wens ik u allen van harte Gods zegenende nabijheid toe, in geborgenheid achter het bloed van de grote Bruidegom Jezus Christus. Hem te hebben is het eeuwige leven.

Uw ds. J. M. Kleppe

HULP NA EEN *ongeval*

Bent u slachtoffer van een ongeval? Heeft u hierdoor schade? DB Letselschade kan u geheel kosteloos begeleiden bij het verhalen van uw schade.

db-letselschade.nl
0252-701108

ABC CONSULTS

RELATIONELE- EN SEKSUOLOGISCHE HULPVERLENING

WWW.ABCCONSULTS.NL

Huisje te huur 1 à 2 personen per juni te **Kootwijkerbroek**. Tel. 0653968876

Hollands grootste in
klassieke stijlmeubelen!

BÉVÉ MEUBEL

Antwerpseweg 9, 2803 PB Gouda
Telefoon 0182-692111, www.beve-meubel.nl

Jong stel **zoekt z.s.m. huurwoning**
max 700,- p.m. in 's **Gravendeel en omg.**
Tel. 0649496130/0610252509

8e **BETUWSE MANNENZANG**

Grote of St. Maartenskerk in Tiel
D.V. vrijdag 3 februari 2017, 19.30 uur
Niet-ritmische psalmzang met
bovenstem, orgel en trompetten!
Toegang uitsluitend mannen.

NATUUR- EN LANDSCHAPSCAMPING

"DE VERBORGEN HOEK"

Kom kamperen op Camping De Verborgene Hoek
FRIESLAND of huur CHALET of compleet ingerichte
LODGETENT (6-8 of 8-10 pers.) bij de FRIESE MEREN.
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

✓ **Ambtskleding**
✓ **HERENKLEDING**
✓ **Trouwkostuums**

Dorpsstraat 229
3925 KC Scherpenzeel
033 277 88 99
www.geertsherenkleding.nl

WATERSNOODHERDENKING

D.V. zaterdag 4 febr. 2017
Koor- en Samenzangavond
Dorpskerk Yerseke 19.30 uur
Mannenkoor Ethan Yerseke
o.l.v. Job Oostdijk
Pieter Heykoop orgel
Toegang vrij! (CD opname)

Te huur: **VAKANTIEWONING** **(6-8 personen) in Marum (Gr).**

bij naastgelegen boerderij, beschikbaar
vanaf wk 23. Info: 0594-644548 of
familiedewith@hotmail.com

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Wij verzorgen alleen begravenissen

P.H. van der Leer
De Dijk 30
3911 SN Rhenen (Achterberg)

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- bewind en executele

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Stijlvolle rouw-/gelegenheidsjurkjes
kindergelegenheidskleding.nl

Jong stel **zoekt** voor 6-12 maanden
**woonruimte in omgeving Dordrecht/
Rotterdam**. Mail: bernabaaij@live.nl

**MOUNT CHEAM
CHRISTIAN SCHOOL**

**ARE YOU READY FOR NEW
CHALLENGES, EXCITING
EXPERIENCES, AND GOING
INTERNATIONAL?**

MCCS is run by the Reformed
Congregations of North America in
Chilliwack. For the next few years, we
expect to have a number of vacancies,
both in elementary and secondary. Due
to the length of the immigration process,
we welcome early applications for 2017-
2018. Meanwhile, applicants can improve
their language skills. Teachers at MCCS
are required to be at Cambridge English,
Proficiency (CPE).

INTERESTED?

Contact Mr. J. Neels, principal:
jneels@mccs.ca or +1 (604) 794-3072.

APPLYING?

Send your resume and cover letter
with references to Mr. J. Neels and the
secretary of the school board, Mr. E. Van
Maren, ericv@vanmarengroup.com.

Mount Cheam Christian School, 48988
Yale Road, Chilliwack, BC V4Z 0B2,
Canada - www.mccs.ca

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Heb jij een boodschap aan jongeren?

Denk je over een baan als leraar godsdienst? De opleiding voor dit prachtige beroep kun je volgen aan de hbo-opleiding van de CGO. Informatie over deze opleiding wordt gegeven op **D.V. zaterdag 11 februari 2017** in het gebouw van Driestar Educatief te Gouda. Je kunt ook vrijblijvend een college volgen op een woensdagavond. *Voor bevoegde docenten zijn aantrekkelijke vrijstellingen mogelijk!*

Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu/hbo-opleiding/Voorlichting 2017.

Van harte welkom!

Eben-Haëzer Vacature

Verpleegkundige

Uren in overleg

Ben jij een zelfstandige verpleegkundige die het als een uitdaging ziet om kennis over te dragen aan je collega's? Dan zijn wij op zoek naar jou! Je bent ambitieus, kwaliteitsgericht en beschikt over goede sociale vaardigheden.

Neem contact op met teamleider Jolanda Simonse via 0118 67 66 00 of kijk op werkenbij.cedrah.nl!

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

Voor ons MBS Estrella zijn wij op zoek naar een (vol)matroos.

Voor int. bel 06-47057617.

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

In verwachting?

Cliënten waarderen ons met een 9,4

Onze kraamverzorgenden:

- ✓ verlenen vroegtijdige assistentie bij de bevalling thuis of in het ziekenhuis
- ✓ geven professionele begeleiding bij de borstvoeding
- ✓ delen kennis met de moeder over de verzorging van de baby
- ✓ zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- ✓ dragen zorg voor de hygiëne en de huishouding
- ✓ zorgen voor het hele gezin
- ✓ zijn geschoold om zorg te geven na een keizersnede
- ✓ werken vanuit een reformatorische levensovertuiging

Voldoet dit aan je verwachting?

Schrijf je dan in op www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
Johannus Monarke Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken. Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Te Koop: EDE, Indira Gandhisingel 21.
Ruime tussenwoning. Met uitbouw.

6 kamers. Perc. opp. 125 m².

Vraagprijs €189.000. Info: 0612398436

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

2

Europa's grootste keus

Braziliaans eiken Keuken compleet zoals opgesteld en inclusief getoonde 3 apparaten.

Kraakprijs!
1564,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Op **VAKANTIE** naar:

Ommen Camp. Bergzicht of naar **Hardenberg** Camp. De Kleine Belties/ Oldemeyer/De Klimberg of Vechtvallei of de **Waddeneilanden**

of in **Friesland/ Bakkeveen**

T.h keurige chalets en stacaravans
Huur niet duur!

€ 20 p.w. voorjaarskorting!

Info op www.vdsluisvakanties.nl
of bel 0512-516096

BESCHERM JOODSE KINDEREN TEGEN TERREUR!

De christelijke stichting "Vrienden van het Cheider"

- Zorgt voor beveiliging van de joods-orthodoxe school "het Cheider" in Amsterdam
- Keert zich tegen antisemitisme en terreur
- Helpt joodse kinderen

Stichting
Vrienden
van het **Cheider**

Maak uw gift over op IBAN: NL22 INGB 0000 419925
of NL08INGB065301463 t.n.v. Vrienden van het Cheider

www.heidervrienden.nl

OP DE VLUCHT

De oorlog in Syrië gaat onverminderd door. Velen vluchten naar Jordanië, op zoek naar een veilige plaats. In de stad Zarqa steunen we een opvangcentrum voor kwetsbare vrouwen en kinderen.

Help mee en bied hen een veilige ontmoetingsplaats:
IBAN NL52 INGB 0000 307447
t.n.v. noodhulp Jordanie

www.bijzonderenoden.nl/jordanie

**bijzondere
noden**
handen van de kerk

Deputaatschap tot Hulpverlening
in Bijzondere Noden van
de Gereformeerde Gemeenten

STEUN OPVANG VOOR SYRISCHE MOEDERS EN HUN KINDEREN IN JORDANIË

NEDERLAND EVANGELISATIELAND

BINNEN ONZE LANDSGRENZEN NEEMT DE NOODZAAK TOT EVANGELISATIEWERK STEEDS MEER TOE. DAAROM ZIET EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN (EVGG) TER VERSTERKING VAN ZIJN ORGANISATIE UIT NAAR DE BENOEMING VAN EEN

MANAGEMENT ASSISTENT

VOOR CA. 24
UUR PER WEEK

Onze nieuwe collega krijgt een ondersteunende taak voor het management en het bestuur. Een belangrijk deel van het werk is secretariael van aard.

De kandidaat die wij zoeken herkent zich in de volgende kenmerken:

- heeft affiniteit met en liefde voor het evangelisatiewerk;
- is organisatorisch sterk en punctueel;
- beschikt over een functiegerichte opleiding, HBO werk- en denkniveau;
- is communicatief sterk, zowel mondeling als schriftelijk;
- schrijft foutloos Nederlands, met gevoel voor de taal;
- beheerst Microsoft Office uitstekend;
- is lid van de Gereformeerde Gemeenten.

Een assessment kan onderdeel zijn van de sollicitatieprocedure. Verdere inlichtingen en een functiebeschrijving zijn te verkrijgen bij de heer G. Geijtenbeek, algemeen secretaris, telefoon 06-37180628.

Spreek deze vacature je aan en ben je van harte verbonden aan Schrift en belijdenis? Solliciteer dan voor 9 februari 2017. Je sollicitatiebrief en CV -met opgave van kerkelijke referentie- ontvangen wij graag op sollicitatie@evgg.nl

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

*Begravenisonderneming
de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Waardenburg
0418 - 65 20 39

Werkendam
0183 - 70 10 17

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

H. de Jongh
D.D.E. Melieste
M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Refojobs.nl INFO@REFOJOBS.NL / (06) 8143 0157
BANEN BIJ REFORMATISCHE WERKGEVERS

- VERKOPER / RIJN ART KEUKENS / KESTEREN
- WERKVOORB. (CALCULATOR) / MERWESTREEK / HARDINXV.-GIESSENDAM
- DEVELOPERS (.NET/DELPHI/WEB) / GDK SOFTWARE / PAPENDRECHT
- ISRAËLCONSULENT / CENTRUM VOOR ISRAËLSTUDIES / JERUZALEM, ISRAËL

PARTNERS: RMU, SIRJON, CEDRAH, AETRA COACHING EN DRIESTAR EDUCATIEF

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Corpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom
terug op
ons park!

Al 60 jaar
verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933

Jong stel **zkt.** per juni/juli **woonruimte**
in **Veenendaal of omgeving**. Reacties:
elsbethdb@live.nl/06-46547184.

Praktijk den Uijl
biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedings-ondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel

010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

SCHITTEREND GELEGEN direct aan
de REEUWIJKSE PLASSEN
vakantiehuis 6p, boot, kano, veel privacy
www.gezinsparken.nl/rp

Brand- en inbraak-
Telecommunicatie
Airconditioning
CV-onderhoud
Ventilatie
Elektra
beveiliging
Loodgieter

AKTIE bv

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus Eminent
Domus Monarke
Cantilena enz.

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

NIEUWERKERK A/D IJssel
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbedijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

**Take the next step
in your career!**

**Calvin
Christian
School**
Coalhurst, Alberta

URGENT NEED: Multiple vacancies for
2017 - 2018 school year!

For more information contact
the principal Marc Slingerland

001-403-381-3030

marc.slingerland@ccschool.ca

Kijk snel op lesgevenincanada.nl voor de info!

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begravenisondernemingtreur.nl
info@begravenisondernemingtreur.nl

Begravenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een **stacaravan op gezinscamping**.
Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083
www.es-vakanties.nl

In de knop gebroken

Reformatorische vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden
www.indeknopgebroken.nl tel. 06 - 49 499 499

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VGG

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 055-5063639
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalings abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Vloek en einde van de wet

Wat houdt het 'horen van de vloek der wet' precies in? Zijn 'ware overtuigden', mensen met genade, ook al missen zij bevindelijke kennis van het einde der wet, namelijk Christus?

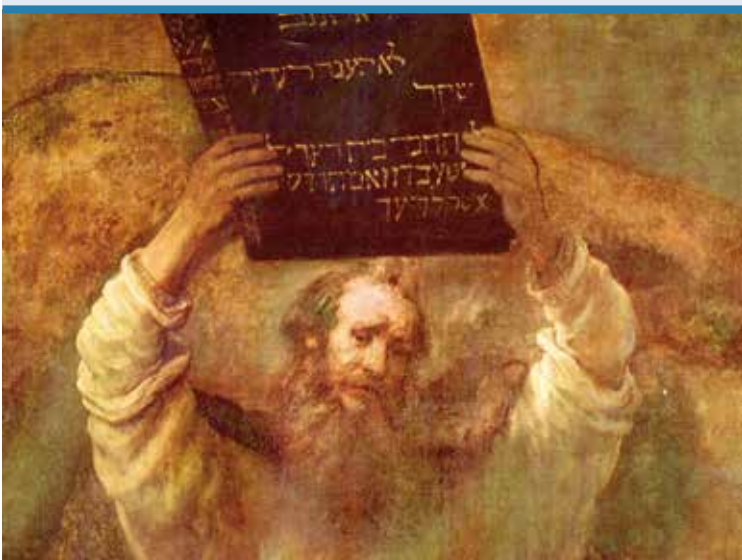
Vloek van de wet

De eerste vraag komt van een gemeentelid dat erover tobt dat zij in haar leven nooit 'de vloek van de wet heeft gehoord'. Alles wat achter ligt, zelfs het spreken van de Heere door Zijn Woord in haar leven, houdt ze voor verdacht omdat ze nu meent dit te missen. Allereerst moeten we opmerken dat het een list van satan kan zijn om in het duister te brengen door voor te stellen wat er naar eigen waarneming allemaal ontbreekt. Anderzijds leven we in een tijd waarin mensen zo makkelijk zichzelf erbij rekenen, zonder ooit geleerd te hebben erbuiten te staan. Wat zijn we toch ongelukkige mensen die altijd doorslaan naar de ene of andere zijde... Maar nu gaf de Heere ons Zijn onfeilbaar Woord, dat onder de verlichting van Zijn Geest een lamp voor onze voet moet zijn. Vanuit de Heilige Schrift weten we: 'Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem; want door de wet is de kennis der zonde' (Romeinen 3 vers 20). De kanttekening (41) schrijft daarbij: 'Namelijk wanneer de wet de mens voorstelt wat God gebiedt en verbiedt; en de consciëntie des mensen hem overtuigt dat hij daartegen met gedachten, lusten, woorden en werken heeft misdaan'. In lijn

met Heidelbergse Catechismus zondag 2 is het Gods weg om een mens zondaar voor God te maken, door hem te laten zien in de spiegel van de wet. De eis van die wet gaat wegen: er moet aan voldaan worden en God eist volmaakte gehoorzaamheid. Wat beeft een zondaar die leert dat in tijd noch eeuwigheid voldaan kan worden aan die rechtvaardige eis! Maar de schrik wordt nog groter als de vloek van de wet gehoord wordt. Dan moeten we denken aan het doorleven van wat Paulus schrijft aan de Galaten (3 vers 10): 'Want zovelen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder de vloek; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen'. Iets van dit laatste doorleven, werd vroeger veelal onderscheiden van het eerste; dus de vloek van de wet horen, volgt op het gaan verstaan van de eis van de wet. De tobber over deze dingen willen we nog één ding ter overweging meegeven: smeed de Heere om (ontdekkend) licht over de weg die achter ligt! En rust niet voor u weten mag aan het einde der wet gebracht te zijn, namelijk Christus.

Einde van de wet

Daarmee komen we bij een andere ingezonden vraag. Een al ontslapen predikant uit ons kerkverband schreef dat het 'de grote les voor alle ware overtuigden is om niet te blijven rusten op de wankele grond van hun levensverandering, eigenschappen en uitredingen, doch te staan naar een bevindelijke kennis van hun ellende en ellendestaat, opdat de wet ons een tuchtmeester zij tot een bevindelijke kennis van het einde der wet, namelijk Christus'. Zijn die ware overtuigden nu mensen met genade? Al begrijpen we best wat deze vraagsteller bedoelt, het roept om een wedervraag: als het recht ligt, zouden we dan kunnen rusten buiten Hem, Die het einde der wet is, namelijk Christus? De Heere geve dat ons levenshuis niet rust op alles waarin de rust nooit kan liggen. Ware overtuiging is zeker wat anders dan schijnovertuiging. Dat eerste geeft in zichzelf geen rust, maar brengt ergens en het laatste brengt nergens. Want alléén in de Rustaanbrenger en Vervuller van de wet ligt het leven van de ganse Kerk. En de bruidskerk mag het leren: wij zijn niet onder de wet, maar onder de genade!

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog wel ongeveer zeventig vragen op een reactie te wachten.